

Nr 35.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inleverans av tobaksskatt.

I en den 4 april 1952 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 226, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att med Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet träffa avtal om inleverans av tobaksskatt i enlighet med av departementschefen i propositionen angivna grunder.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bl. a. följande.

Förhållandet mellan staten och Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet regleras närmare av ett den 28 maj 1948 efter riksdagens hörande träffat avtal enligt vilket monopolrättigheterna upplåtits åt bolaget för tiden den 1 januari 1949—den 31 december 1954. Enligt § 4 i detta avtal skall bolaget den 10, 20 och näst sista dagen i varje månad till statskontoret inleverera ett belopp, motsvarande en tredjedel av den skatt å tobaksvaror, som kan beräknas belöpa för samma månad. I samband med den skatteleverans, som verkställs näst sista dagen i månaden, skall slutlig avräkning äga rum mellan staten och bolaget beträffande de skattebelopp, som belöpa å de tobaksvaror, vilka bolaget under nästföregående månad levererat, eller för vilka bolaget under nästföregående månad uppburit skatt jämlikt 29 § lagen den 11 juni 1943 (nr 346) angående statsmonopol å tillverkning och import av tobaksvaror, d. v. s. avseende vissa till riket införda färdiga tobaksvaror.

I skrivelse den 18 mars 1952 har Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet gjort framställning om sådan ändring av § 4 i förenämnda avtal att bolaget först den 22 i varje månad skulle behöva till statskontoret inleverera ifrågasvarande, till nästföregående månad hänförliga skattebelopp.

Riksräkenskapsverket har den 26 mars 1952 avgivit infortrat utlåtande i ärendet.

Beträffande det närmare innehållet i Tobaksmonopolets skrivelse samt i riksräkenskapsverkets utlåtande får utskottet hänvisa till propositionen (s. 2—3).

Departementschefen har som motivering för det i propositionen framlagda förslaget anfört följande.

Enligt beslut av 1951 års riksdag bemyndigades fullmäktige i riksgäldskontoret att tillhandahålla Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet en rörlig

kredit av högst 10 miljoner kronor. Såsom framgår av bolagets förevarande skrivelse torde emellertid bolaget vara i behov av ytterligare rörelsekapital. Detta behov skall enligt bolagets förslag tillgodoses genom en förskjutning av tidpunkterna för inleverans av tobaksskatt så att den på varje månad belöpande tobaksskatten skall i sin helhet inlevereras till staten först den 22 i påföljande månad. Såsom skäl härför har åberopats att bolaget med nu gällande ordning för inleverans av skattemedel förskotterar skatt till staten. Eftersom skatten inbetalas till bolaget successivt motväges nackdelarna härav, såsom riksräkenskapsverket framhållit, genom att inleverans till statsverket endast sker tre dagar i varje månad. Detta utesluter dock inte att bolaget understundom förskotterar skatt och härigenom tillfälligtvis kan åsamkas likviditetssvårigheter. Om tidpunkten framflyttades i enlighet med bolagets förslag skulle den påfrestning av bolagets likviditet komma att hävas, som enligt bolaget med den nu rådande ordningen för inleveransen vid vissa tillfällen kan tänkas uppstå på grund av att bolaget erhåller betalning i efterskott från sina återförsäljare. Bortsett härifrån skulle emellertid härigenom bolagets rörelsemedel komma att öka betydligt, vilket även ur bolagets synpunkt ansetts behövt på grund av de genom penningvärdeförändringen stegrade kostnaderna och med hänsyn till ökningen av råtabakslagren. Även om det såsom riksräkenskapsverket framhållit måhända skulle ligga närmare till hands att åstadkomma en ökning av rörelsemedlen genom höjning av den rörliga krediten eller ökning av bolagets aktiekapital, vill jag med hänsyn till vad jag nyss anfört och i likhet med riksräkenskapsverket ej motsätta mig en ändring av ordningen för inleverans av tobaksskatt på sätt bolaget föreslagit. Med hänsyn härtill bör erforderlig ändring ske av § 4 i gällande avtal mellan staten och bolaget angående utövandet av statens tobaksmonopol. Bemyndigande torde böra inhämtas för Kungl. Maj:t att träffa avtal med bolaget härom.

I detta sammanhang vill jag erinra om att även Aktiebolaget Vin- & spritcentralen — såsom anmälts i proposition nr 68 till årets riksdag angående rörelsekapital åt nämnda bolag — har likviditetssvårigheter bl. a. på grund av gällande ordning med förskottsleverans av skattemedel. Dessa svårigheter ha för närvarande eliminerats sedan riksdagen i anledning av nämnda proposition bemyndigat fullmäktige i riksgäldskontoret att tillhandahålla bolaget en rörlig kredit av högst 10 miljoner kronor. Därest emellertid bolaget skulle av angivna skäl i framtiden råka i likviditetssvårigheter, avser jag att ånyo anmäla frågan för Kungl. Maj:t.

Till bevillningsutskottet har från finansdepartementet överlämnats en inom Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet utarbetad promemoria i anslutning till förevarande proposition. Promemorian har följande innehåll.

Gällande bestämmelser om inleverans av tobaksskatten ha tillämpats från och med den 1 juli 1929. Tidigare gällde den ordningen, att bolaget den näst sista dagen i varje månad skulle till statskontoret inleverera den tobaksskatt, som belöpte på nästföregående månad. Omläggningen skedde med an-

ledning av att monopolkontrollutredningen i sitt den 21 november 1928 avgivna betänkande (SOU 1928: 27 s. 217) funnit »önskvärt, att ifrågasvarande skattemedel tidigare än som nu sker tillföras statsverket» och framlagt förslag om ändrad tid för inleverans av tobaksskatten. Sedan Tobaksmonopolets styrelse i avgivet yttrande förklarat, att det ur synpunkten av bolagets likviditet icke mötte hinder att genomföra förslaget, hade chefen för finansdepartementet upptagit detsamma i 1929 års statsverksproposition (Inkomsterna s. 31). Den erforderliga ändringen i avtalet mellan staten och bolaget skedde genom en den 17 maj 1929 dagtecknad tilläggsöverenskommelse (Kungl. Maj:ts proposition nr 213/1929 och riksdagens skrivelse nr 139/1929). Det i förevarande proposition framlagda förslaget kan sägas i princip innebära en återgång till den före den 1 juli 1929 gällande ordningen, att tobaksskatten inbetalades i efterskott under månaden efter den, på vilken skatten belöpte. Enligt förslaget har dock inleveransdagen framflyttats från näst sista dagen i månaden till den 22.

Bolaget har i sin framställning till Konungen framhållit, att det ur synpunkten av bolagets likviditet föreläge svårigheter att fullgöra skatteinbetalningarna i enlighet med gällande ordning. Detta sammanhänger med bolagets avsevärda omsättningsökning under de senaste åren. Till följd av den därav föranledda ökningen av råtobakslagren samt de genom penningvärdeförändringen stegrade kostnaderna hade bolaget sålunda varit nödsakat att under år 1951 utöka sitt rörelsekapital på sätt närmare anges i propositionen. Det i propositionen framlagda förslaget åsyftar att åstadkomma en ytterligare erforderlig utökning av bolagets likvida medel. I riksräkenskapsverkets i propositionen återgivna utlåtande anges, att bolaget genom den föreslagna omläggningen av skatteinbetalningen skulle i nuvarande läge erhålla en ökning av sina rörelsemedel, genomsnittligt sett uppgående till omkring 50 miljoner kronor. Att söka ange ett medeltal för ökningen av rörelsemedlen torde emellertid icke ge en rättvisande bild av den förbättring av bolagets likvida ställning, som skulle inträda genom den föreslagna omläggningen. Ökningen av de likvida medlen kommer nämligen att variera. Den når under de förutsättningar, som för närvarande gälla, sitt maximum — cirka 60 miljoner kronor — strax före inleveransdagen den 22 för att efter verkställd betalning nämnda dag sjunka till sin lägsta nivå, omkring 15 miljoner kronor, och därefter åter stiga. Det är detta minimibelopp, som i själva verket utgör den bestående förbättringen av bolagets likviditet, den utvidgade ram, inom vilken en erforderlig ökning av investeringarna kan ske.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 226, bemyndiga Kungl. Maj:t att med Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet träffa avtal om inleverans av tobaksskatt i enlighet med av departementschefen i propositionen angivna grunder.

Stockholm den 24 april 1952.

På bevillningsutskottets vägnar:

FILIP KRISTENSSON.

Närvarande: se under betänkandet nr 33.